

Správa o výsledku kontroly nakladania s finančnými prostriedkami a majetkom v Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra, š.p.

Kontrolná akcia bola vykonaná v súlade s Plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2011.

Účelom kontrolnej akcie bolo preveriť dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení štátneho podniku s vecami a majetkovými právami zverenými mu pri jeho založení, ako aj s vecami a majetkovými právami nadobudnutými v priebehu jeho podnikania.

Predmetom kontroly bolo postavenie a charakteristika kontrolovaného subjektu, hospodárenie s majetkom a majetkovými právami podniku, vedenie účtovníctva a účtovná závierka podniku, správa a ochrana majetku a kontrolná činnosť.

Kontrola bola vykonaná v Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra, štátny podnik (ďalej len „štátny podnik“), za kontrolované obdobie rok 2009.

Počas výkonu kontroly bolo zistené

1. Postavenie a charakteristika kontrolovaného subjektu

1.1 Charakteristika, organizačná štruktúra a orgány podniku

Štátny podnik vznikol dňa 01.01.2008 transformáciou zo štátnej príspevkovej organizácie Agrokomplex - Výstavníctvo Nitra, ktorej história siahala do roku 1974. Zakladateľom štátneho podniku bolo Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MP SR“). Štátny podnik bol založený zakladacou listinou zo dňa 07.12.2007 ako verejnoprospešný podnik.

Kontrolou náležitostí zakladacej listiny neboli zistené žiadne nedostatky.

V kontrolovanom období bol na čele štátneho podniku riaditeľ, ktorého menoval zakladateľ. Riaditeľ bol oprávnený konať v mene štátneho podniku vo všetkých veciach. V prípade tohto typu štátneho podniku dozorná rada nebola zriadená.

Štátny podnik mal v rámci organizácie vytvorené organizačné úseky, ktoré sa ďalej členili na jednotlivé oddelenia a útvary.

1.2 Ciele a predmet činnosti podniku

Hlavným cieľom štátneho podniku bolo podporovať rezort MP SR organizovaním medzinárodnej poľnohospodárskej a potravinárskej výstavy Agrokomplex a kolektívnych účasti na veľtrhoch a výstavách poľnohospodárskeho zamerania vo svete, upevniť pozície v rámci trhu organizátorov veľtrhov a výstav SR a rozvoj existujúcich značiek veľtrhov a v pozícii mikrotrhu vytvoriť podmienky na kvalitné stretnutie dopytu a ponuky poskytovaním komplexných výstavníckych služieb.

Cieľom štátneho podniku z hľadiska dlhodobých činností na všetkých stupňoch bolo zvyšovanie úrovne služieb s dôrazom na kvalitu a efektívnosť.

Štátny podnik mal v zmysle zakladacej listiny, ako predmet činnosti, uvedené verejnoprospešné a podnikateľské činnosti.

2. Hospodárenie s majetkom a majetkovými právami podniku

2.1 Konceptia rozvoja podniku

Kontrolou bolo preverené dodržiavanie zákona o štátnom podniku vo vzťahu k povinnosti vypracovania koncepcie rozvoja podniku. Kontrolou bolo preukázané, že uvedený dokument nebol ku kontrole predložený a podľa písomného vyjadrenia vedúceho ekonomického úseku uvedený dokument nebol spracovaný, čo bolo v rozpore so zákonom o štátnom podniku.

2.2 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov pri hospodárení podniku

Štátny podnik pri určení mesačného povinného prídeltu do sociálneho fondu vychádzal z predpokladaného súhrnu hrubých miezd alebo platov a nie zo súhrnu skutočne zúčtovaných hrubých miezd alebo platov za kalendárny mesiac. Kontrolou odvodov povinných mesačných prídeltov na účet sociálneho fondu bolo zistené, že štátny podnik neodvádzal v stanovenom termíne finančné prostriedky na účet sociálneho fondu, čo nebolo v súlade so zákonom o sociálnom fonde.

Na základe rozhodnutia zakladateľa bola riaditeľovi štátneho podniku priznaná a vyplatená odmena. Vyplatenie odmeny nebolo v súlade so zmluvou o výkone funkcie. Predmetom uvedenej odmeny bolo kritérium, ktoré už bolo zohľadnené pri priznaní ročnej odmeny v zmysle zmluvy o výkone funkcie.

Pri kontrole výdavkových pokladničných dokladov bolo zistené, že štátny podnik uskutočnil v 17 prípadoch hotovostné platby nad zákonom stanovený limit, čo bolo v rozpore so zákonom o štátnom podniku.

Kontrolou cestovných príkazov (ďalej len „CP“) bolo zistené, že v 108 prípadoch nebol na CP určený spôsob dopravy. V siedmich prípadoch zamestnanci nepredložili CP na zúčtovanie do desiatich dní od ukončenia pracovnej cesty. V ôsmich prípadoch bolo zistené, že štátny podnik nevyúčtoval pracovnú cestu zamestnanca a neuspokojil jeho nároky do desiatich dní odo dňa predloženia CP na zúčtovanie. Uvedené nedostatky boli v rozpore so zákonom o cestovných náhradách.

Kontrolou vybraných dohôd o vykonaní práce bolo zistené, že v jednom prípade uvedená dohoda nebola uzatvorená najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce, čo bolo v rozpore so Zákonníkom práce.

Štátny podnik zabezpečoval obstarávanie tovarov, prác a služieb v zmysle vnútropodnikovej smernice. Kontrolou dodržania postupov pri obstarávaní tovarov, služieb a prác pri 27 vybraných obstarávaní bolo zistené, že štátny podnik nepostupoval v zmysle vnútropodnikovej smernice. Ďalej bolo kontrolou zistené, že v piatich prípadoch podnik obstaral tovar, resp. služby bez vykonania obstarávacieho procesu, čo bolo tiež v rozpore s vnútropodnikovou smernicou.

2.3 Výročná správa

Kontrolou predloženej výročnej správy bolo zistené, že výročná správa neobsahovala informáciu o výške ročnej odmeny riaditeľa štátneho podniku, čo nebolo v súlade so zákonom o štátnom podniku.

3. Vedenie účtovníctva a účtovná závierka podniku

3.1 Účtovná evidencia a dodržiavanie účtovných postupov

Kontrolou náležitostí účtovných dokladov bolo zistené, že odoslané faktúry neobsahovali označenie účtov, na ktorých sa účtovný prípad zaúčtoval.

Kontrolou bolo zistené, že štátny podnik nesprávne zaúčtoval predpis poplatkov za komunálny odpad a predpis dane za ubytovanie.

Tiež bolo zistené, že pri inventarizácii tuzemskej pokladnice nebol vyhotovený inventúrny súpis. Štátny podnik neporovnával zistený stav hotovosti so stavom pokladnice vedeným v účtovníctve a neuviedol výsledky porovnania v inventarizačných zápisoch. Štátny podnik nevykonal inventarizáciu peňažných prostriedkov valutových pokladníc najmenej štyrikrát za účtovné obdobie. Uvedené nedostatky boli v rozpore so zákonom o účtovníctve.

Na príkaz riaditeľa štátneho podniku bola vykonaná inventarizácia majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov podniku. Fyzická inventúra bola vykonaná ku dňu 31.10.2009. Kontrolou predloženej dokumentácie k vykonanej inventarizácii bolo zistené, že štátny podnik nepreukázal stav materiálu na sklade ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, údajmi fyzickej inventúry upravenými o prírastky a úbytky uvedeného majetku za dobu od skončenia fyzickej inventúry do konca účtovného obdobia. Štátny podnik vyhotovil v piatich prípadoch namiesto inventúrnych súpisov doklady s označením zoznamy, pričom uvedené zoznamy neobsahovali predpísané náležitosti inventúrnych súpisov. Ďalej bolo zistené, že inventarizačné zápisy neobsahovali zákonom predpísané náležitosti a neboli vypracované v zmysle vzoru vnútropodnikovej smernice. Tým štátny podnik nepostupoval v súlade so zákonom o účtovníctve a vnútropodnikovou smernicou.

3.2 Účtovná závierka

Vzhľadom ku kontrolným zisteniam (nesprávne uplatnená výška odpisov a nesprávne zaúčtovanie účtovných prípadov), možno konštatovať, že účtovná závierka neposkytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii štátneho podniku, čo bolo v rozpore so zákonom o účtovníctve.

3.3 Vyhodnotenie ekonomických ukazovateľov

Hodnoty ekonomických ukazovateľov štátneho podniku v roku 2009 zaznamenali v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi 2008 a 2007 výrazný pokles. Výsledok hospodárenia štátneho podniku po zdanení v roku 2009 poklesol oproti roku 2007 o 92,19 %.

Prehľad vývoja ekonomických ukazovateľov štátneho podniku v jednotlivých sledovaných rokoch dokumentuje nasledovná tabuľka:

Tab. č. 1: Prehľad ekonomických ukazovateľov v rokoch 2007 až 2009 v tis. EUR

Ukazovateľ	Skutočnosť 2007*	Skutočnosť 2008*	Skutočnosť 2009
1. Výnosy celkom	11 409	10 088	7 052
z toho: výkony	10 651	9 951	6 991
2. Náklady celkom	10 580	7 009	9 690
z toho: spotrebované nákupy	1 842	1 702	1 199
Služby	2 554	2 309	1 843
Osobné náklady	3 619	3 731	2 747
Ostatné náklady	2 565	1 948	1 220
Výsledok hospodárenia pred zdanením	829	398	43
Daň z príjmov splatná	253	72	-6
Daň z príjmov odložená	0	19	4
Výsledok hospodárenia po zdanení	576	307	45
Pridaná hodnota	6 160	5 863	3 917
Počet zamestnancov	275	266	234
Produktivita práce z pridanej hodnoty	22 398	22 041	16 739
Priemerná mesačná mzda	728	745	652

Pozn.: *Menovité hodnoty peňažných údajov v rokoch 2007, 2008 sú prepočítané na eurá so zaokrúhlením podľa konverzného kurzu v zmysle zákona č. 659/2007 Z. z. o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

3.4 Finančná analýza

Prehľad vývoja ukazovateľov finančnej analýzy štátneho podniku v jednotlivých sledovaných rokoch dokumentuje nasledovná tabuľka:

Tab. č. 2: Prehľad ukazovateľov finančnej analýzy v rokoch 2007 až 2009

Ukazovateľ	mer. j.	2007*	2008*	2009	Optimum
Zlaté bilančné pravidlo	koef.	1,127	1,085	1,112	1
Čistý činný (pracovný) kapitál	Eur	2 549 890	1 952 599	2 593 311	max
Okamžitá likvidita	koef.	2,53	3,95	6,58	0,2 - 0,8
Bežná likvidita	koef.	2,98	4,45	7,78	1,0 - 1,5
Celková likvidita	koef.	3,22	4,83	8,24	2,0 - 2,5
Rentabilita investovaného kapitálu	%	2,53	1,37	0,18	max
Rentabilita vlastného kapitálu	%	2,69	1,42	0,19	max

Rentabilita tržieb	%	5,14	3,07	0,64	nad 1
Rentabilita nákladov	%	3,16	3,16	0,64	nad 1
Celková zadlženosť	%	5,73	3,50	2,30	do 40
Ukazovateľ úverovej zadlženosti	koef.	0	0	0	
Obrat celkových aktív	koef.	0,48	0,45	0,29	
Obrátka zásob	koef.	41,07	51,83	40,41	
Doba inkasa pohľadávok	dni	14,06	27,07	22,19	do 30
Doba splatnosti záväzkov	dni	42,01	22,57	20,99	do 30
Opotrebovanosť dlhodobého majetku	koef.	61,84	58,04	58,94	
Ukazovateľ finančnej samostatnosti	koef.	0,94	0,97	0,98	0,3 - 0,5

4. Správa a ochrana majetku

4.1 Evidencia a nakladanie s majetkom

Kontrolou bolo zistené, že štátny podnik uplatnil do nákladov odpisy dlhodobého majetku v nesprávnej výške, čo nebolo v súlade so zákonom o účtovníctve a vnútro podnikovou smernicou. Nesprávne uplatnená výška odpisov ovplyvnila výsledok hospodárenia za rok 2009.

Ďalej bolo zistené, že štátny podnik menil zaradenie do odpisovej skupiny počas doby odpisovania majetku a v niektorých prípadoch bol dlhodobý majetok nesprávne zaradený do odpisových skupín, čo bolo v rozpore so zákonom o účtovníctve a so zákonom o dani z príjmov.

Štátny podnik mal v prípade vymáhania pohľadávok vypracovanú vnútro podnikovú smernicu. Kontrolou dokumentácie k siedmim vybraným pohľadávkam po lehote splatnosti z výstavných akcií bolo zistené, že štátny podnik pri vymáhaní svojich pohľadávok nepostupoval v zmysle vnútro podnikovej smernice, keď napr. nezabezpečil potvrdenie uznania záväzku, neupozornil dlžníka na neuhradenie zálohovej platby a nezaslal upomienky.

Kontrolou vybraných šiestich nájomných zmlúv, ktorých predmetom bol prenájom pozemkov a nebytových priestorov, bolo zistené, že v troch prípadoch bola vykonaná úhrada nájomného po lehote splatnosti, čo nebolo v súlade s uzatvorenou nájomnou zmluvou.

4.2 Ochrana majetku

Štátny podnik mal v kontrolovanom období uzatvorené tri poisťovacie zmluvy. Predmetom týchto zmlúv bolo poistenie majetku a zodpovednosti za škodu, zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a havarijné poistenie motorových vozidiel. Fyzickú ochranu, monitorovanie určených objektov a poriadkovú službu v štátnom podniku zabezpečovala v roku 2009 externá strážna služba.

5. Kontrolná činnosť

Komplexnú kontrolnú činnosť v štátnom podniku na všetkých pracoviskách zabezpečovalo oddelenie kontroly, ktoré vykonávalo plánované a neplánované kontrolné akcie, evidovalo príkazy riaditeľa štátneho podniku a zabezpečovalo ich vyhodnocovanie. Kontrolou účtovných dokladov štátneho podniku bolo zistené, že na pokladničných dokladoch, odberateľských faktúrach, prevodných príkazoch a interných dokladoch nebolo vyznačené vykonanie predbežnej finančnej kontroly, čo bolo v rozpore s vnútro podnikovou smernicou. Spoľahlivosť vnútorného kontrolného systému bola na základe predloženej dokumentácie vyhodnotená stupňom primeraný.

Kontrolou bolo zistené, že v roku 2009 bola vykonaná len jedna externá kontrola, ktorú vykonalo MP SR. Účelom kontroly bolo overiť dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami a dodržanie podmienok použitia poskytnutých verejných prostriedkov. O výsledku kontroly bol vyhotovený záznam.

Zhrnutie

- nebola spísaná koncepcia rozvoja podniku,
- štátny podnik nesprávne určil výšku mesačného prídelu do sociálneho fondu,
- peňažné prostriedky neboli odvedené včas na účet sociálneho fondu,

- riaditeľovi štátneho podniku bola vyplatená odmena, ktorá nebola v súlade so zmluvou o výkone funkcie,
- denné hotovostné platby boli vykonávané nad zákonom stanovený limit,
- CP neobsahovali zákonom stanovené náležitosti,
- zamestnanci predkladali CP na vyúčtovanie po zákonom stanovenej lehote,
- štátny podnik vyúčtoval pracovnú cestu a uspokojil nároky zamestnancov po zákonom stanovenej lehote,
- dohoda o vykonaní práce nebola uzatvorená najneskôr deň pred dňom začatia výkonu práce,
- štátny podnik nepostupoval pri obstarávaní tovarov, služieb a prác podľa vnútro podnikovej smernice,
- výročná správa neobsahovala informáciu o výške ročnej odmeny riaditeľa štátneho podniku,
- odoslané faktúry neobsahovali zákonom stanovené náležitosti,
- v niektorých prípadoch neboli dodržané účtovné postupy,
- pri inventarizácii pokladníc, majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov neboli dodržané postupy podľa zákona o účtovníctve a vnútro podnikovej smernice,
- účtovná závierka štátneho podniku vzhľadom ku kontrolným zisteniam neposkytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva a o finančnej situácii štátneho podniku,
- štátny podnik uplatnil odpisy dlhodobého majetku v nesprávnej výške,
- v niektorých prípadoch bol dlhodobý majetok nesprávne zaradený do odpisových skupín,
- pri vymáhaní pohľadávok štátny podnik nepostupoval podľa vnútro podnikovej smernice,
- v niektorých prípadoch nebola vykonávaná predbežná finančná kontrola.

Odporúčania na riešenie zistených nedostatkov

- dohodnúť iný spôsob vyúčtovania cestovných náhrad v kolektívnej zmluve, v písomnej dohode so zamestnancom alebo vo vnútornom predpise,
- vypracovať novú smernicu pre obstarávanie tovarov, služieb a prác,
- upraviť odpisy dlhodobého majetku v zmysle smernice a všeobecne záväzných právnych predpisov,
- prehodnotiť nájomné zmluvy,
- zabezpečiť odborné školenie pre zamestnancov ekonomického úseku.